

La llengua, tal com és

5/VII/1977

Cal que hom es conveni que la llengua és tal com és, i no com a cadascú de nosaltres ens agrada que fos. I que no la fan els lingüistes i els gramàtics, sinó la totalitat dels seus usuaris, la massa parlant i els escriptors. Els gramàtics, els lingüistes, els lexicògrafs, el que fan és ordenar, fixar, estructurar les formes de llenguatge i els mecanismes gramaticals i reduir-los a normes i esquemes, combatre les formes considerades vicioses i impròpies i recomanar les que creuen més adequades al caràcter genuí de la llengua i més convenientes per al manteniment i l'increment de la seva aptitud. Quan hom es decideix a comentar públicament qüestions de llenguatge, l'objectiu principal ha de consistir a donar a conèixer tal com és, realment, la llengua i a posar-ne en relleu els recursos més eficaços i més aconsellables.

però potser no tothom ho entén així. Obeint, sens dubte, a uns sentiments d'amor i d'interès per la llengua, sovint ens arriben, i algun cop fetes públiques, propostes sobre l'acceptació o el rebuig de formes de llenguatge, molt poc raonades i basades en simples preferències personals.

Així, un lector amic, de qui només sabem les inicials, voldria que rebutgéssim la forma canalla (conjunt de nens), perquè li sembla despectiva i, com que no forma part de la seva llengua heretada, d'influència castellana, i que ens servíssim exclusivament de mainada. Fa cas omís del que en diuen els diccionaris, començant pel normatiu. Un altre lector, en canvi, reporta que al parlar viu de les comarques que coneix, no es diu altra forma que canalla, sense valor despectiu. Fa, doncs, el que cal fer: mostrar la llengua (un fet de llenguatge) tal com és.

També, un tercer lector, voldria que substituïssim - metge de capçalera per metge d'espona, perquè li sembla més lògic. Però no té en compte dos fets: que metge de capçalera figura ja al diccionari normatiu i, pel cap baix, s'usa regularment des de fa cinquanta anys, i que no és obeïnt a una lògica estricta —és a dir, a un intent de descripció de la realitat física— que s'adopten les formes de llenguatge. Sobretot, però, no ens diu una cosa essencial: si l'expressió metge d'espona l'ha idea da ell o bé la coneix com a forma realment usada, cas, únicament, en què la podríem prendre en considera-
ció.